

ترافیک زلزله در چهارگوشه ایران

سال جدید هرچند با وقوع پی درپی زلزله‌های مختلف در چهارگوشه کشور شروع شده، اما تلفات و خسارات اندک این زمین‌لرزه‌های شدید، تحمل این بلای طبیعی را آسان‌تر کرده است.

حامد فوقانی: سال جدید هرچند با وقوع پی درپی زلزله‌های مختلف در چهارگوشه کشور شروع شده، اما تلفات و خسارات اندک این زمین‌لرزه‌های شدید، تحمل این بلای طبیعی را آسان‌تر کرده است.

در سال جدید ابتدا زلزله‌ای شدید شهرستان دشتی در بوشهر و یک‌هفته بعد از آن زلزله‌ای بسیار شدید سراوان در سیستان و بلوچستان را تکان داد. روز پنجشنبه گذشته هم زلزله‌ای نسبتاً شدید در شهرستان تسوج آذربایجان شرقی به وقوع پیوست و موجب هراس مردم این شهرستان شد. حالا کمی بیشتر از 10 روز از زلزله بخش کاکلی شهرستان بوشهر و سه روز از زلزله سراوان می‌گذرد و کم‌کم شاهد اظهارنظرهای کارشناسان حوزه‌های مختلف زلزله‌شناسی و زمین‌شناسی در رابطه با رخداد این زلزله‌ها هستیم. در این میان نظرهای گوناگونی از سوی کارشناسان بیان می‌شود.

رئیس پژوهشکده زلزله‌شناسی گفت: نتایج اولیه با توجه به سازوکار زمین‌لرزه 7/7 ریشتری روز سه‌شنبه گذشته نشان می‌دهد که این زلزله مربوط به حرکت صفحه هندی است. دکتر محمد تاتار افزود: در واقع صفحه هندی با ضخامت قابل‌توجه به زیر صفحه ایرانی (مکران) در منطقه استان سیستان و بلوچستان فرو رفته و همین مسئله باعث زلزله‌ای فرورانشی با قدرت زیاد شده است. وی با بیان اینکه این صفحه بیش از 40 کیلومتر ضخامت دارد، اظهار داشت: صفحه هندی با شیب کمی به زیر صفحه ایرانی فرو می‌رود و نحوه فعالیت آن به سیستم‌هایی که در سایر مناطق ایران منجر به زلزله می‌شوند، نمی‌خورد. وی گفت: چنین صفحه‌ای با شهرت فرورانشی مکران معمولاً باعث رخداد زلزله در عمق بالای 60 کیلومتر می‌شود.

احتمال فعالیت آتشفشان تفتان

آنطور که گزارش‌ها نشان می‌دهد روزهای چهارشنبه و پنجشنبه گذشته دو زمین‌لرزه با بزرگی 1/4 و 2/4 ریشتری در خاش در چند کیلومتری بزرگ‌ترین آتشفشان نیمه فعال ایران روی داده است. این زمین‌لرزه‌ها هیچ خسارتی دربرنداشته اما به دلیل نزدیکی با آتشفشان نیمه‌فعال تفتان پراهمیت است و به همین‌خاطر هشدارهای لازم در این خصوص به مردم داده شده است.

دکتر تاتار در این خصوص گفت: بر اثر برخورد صفحه‌های عربی و هندی به صفحه ایرانی اصطکاک به‌وجود آمده و گرما تولید می‌شود و همین امر ذوب‌شدن سنگ‌های درونی و فعال‌شدن آتشفشان را در پی دارد. وی خاطرنشان کرد: اینکه چند درصد ممکن است آتشفشان فعال شود فعلاً مشخص نیست چراکه سنگ‌هایی که ذوب شده‌اند در لایه‌های بسیار درونی قرار دارند و شاید اصلاً آتشفشان فعال نشود.

بدون ارتباط با زلزله بوشهر

زلزله سراوان یک‌هفته بعد از زلزله دشتستان در استان بوشهر رخ داد و به همین‌خاطر برخی، زلزله بوشهر را علت فعال‌شدن گسل‌های منطقه سراوان عنوان کردند. این در حالی است که کارشناسان امر این مسئله را رد کرده و در ضمن نتیجه‌گیری از زلزله بوشهر و تأثیرات آن را در این زمان کوتاه غیرعلمی می‌دانند. تاتار، رئیس پژوهشکده زلزله‌شناسی نیز می‌گوید: زلزله بوشهر هیچ ارتباطی با زلزله سراوان نمی‌تواند داشته باشد. دکتر محمدرضا قیطانچی، رئیس بخش زلزله‌شناسی مؤسسه ژئوفیزیک دانشگاه تهران نیز چنین نظراتی را شتاب‌زده عنوان کرده و به خبرنگار ما می‌گوید: فعلاً حتی نمی‌توان به‌طور یقین گسلی را که منجر به زلزله بوشهر شده مشخص کرد.

زلزله بوشهر و گسل کازرون

رئیس سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی منطقه جنوب، زلزله کاکلی را مرتبط با گسل کازرون واقع در استان فارس اعلام کرده است. طهمورث یوسفی به مهر گفت: گسل کازرون از یاسوج شروع می‌شود و پس از عبور از نورآباد، کازرون و برازجان به سمت

خلیج فارس و سپس عمان می‌رود که به گسل قطر - کازرون معروف است. یوسفی با بیان اینکه زلزله بوشهر مربوط به فعال شدن گسل مذکور بوده، اظهار داشت: این گسل در جنوب شرقی گسل برازجان که مربوط به گسل کازرون - قطر است وجود داشته البته این گسل ادامه گسل کازرون است.

تخریب کوه‌های بوشهر

از سوی دیگر، بدیعه دشتی، کارشناس میراث فرهنگی در شهرستان دشتی و منطقه جم نیز در مورد زمین‌لرزه اخیر بخش کاکلی گفت: یکی از دلایل زلزله در استان بوشهر تخریب کوه‌هاست. وی با بیان اینکه چنین تخریب‌هایی با نیت ساخت‌وساز می‌تواند حتی به دیگر کوه‌های با پیشینه تاریخی مهم این منطقه آسیب برساند، ادامه داد: باید هرچه سریع‌تر جلوی اینگونه تخریب‌ها در بوشهر گرفته شود. اما قیطانچی، رئیس بخش زلزله‌شناسی مؤسسه ژئوفیزیک دانشگاه تهران در این رابطه گفت: شاید تخریب‌های اینچنینی باعث زمین‌لرزه شوند اما زمین‌لرزه‌های بالای شش‌ریشتر حتماً عاملی دیگر دارند. وی افزود: زلزله با این میزان قدرت نه با تخریب یا کندن کوه ایجاد می‌شود و نه دفع یا خنثی می‌شود.